

Doc.GA26/LC26/REP/05/tr

KEİPA GENEL KURULU YİRMİ ALTINCI OTURUMU
HUKUKİ VE SİYASİ İŞLER KOMİSYONU

RAPOR*

**KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİN GÜÇLENDİRİLMESİNDE
YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ**

Raportör: Sn. Zurab Davitashvili, Komisyon Üyesi, Gürcistan

* 18 Ekim 2005 tarihinde Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu tarafından müzakere edilen Metin, 23 Kasım 2005'te Tirana'da Yirmi Altıncı Genel Kurul tarafından onaylanmıştır.

I. GİRİŞ

1. Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu, 20 Nisan 2005 tarihli Yirmi Beşinci Sofya toplantısında, Gürcistan Delegasyonu'nun önerisi üzerine, Karadeniz ekonomik işbirliğinin güçlendirilmesinde yerel yönetimlerin rolünü incelemeye karar vermiştir.
2. Bu bağlamda, Komisyon'un 18-19 Ekim tarihlerinde Tiflis'te gerçekleştirilen Yirmi Altıncı Toplantısı, "Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin Güçlendirilmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü" konusuna odaklanarak, Kasım ayında Tirana'da gerçekleştirilecek Yirmi Altıncı Genel Kurula sunulacak Rapor ve Tavsiye Kararı'nı hazırlamaya karar vermiştir.
3. Bu Rapor, vatandaşlara en yakın idari birimler olan yerel ve bölgesel yönetimlerin rolünü kapsamlı şekilde inceleyerek, bu yönetimlerin Karadeniz Ekonomik İşbirliği ülkeleri arasındaki işbirliğini ne şekilde geliştirebileceklerini ve katkıda bulunabileceklerini araştırma amacını gütmektedir.
4. Rapor'a Gürcistan ve Romanya ulusal delegasyonları katkıda bulunmuştur. Ayrıca referans malzemeleri, KEİPA Uluslararası Sekretaryası tarafından diğer ilgili kaynaklardan elde edilmiştir.

II. KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİN GÜÇLENDİRİLMESİNDE YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

5. Günümüzün hızla değişen karmaşık dünyasında vatandaşların ve toplumların karşılaştığı sorunları çözebilmek için yeni yönetim vizyonları gereklidir. Çağımızın önemli sorunlarının hiçbiri tek bir yönetim kademesi tarafından başarılı olarak çözümlenemez. İşsizlik, sosyal katılım, kent politikası, kırsal kalkınma, göç, çevre v.s. gibi çağdaş sorunların etkisi yerel olarak hissedildiğinden, yerel yönetimler tarafından çözümlenmeli ve tüm vatandaşlara sosyal, ekonomik ve siyasi adalet sağlanmasında yerel yönetimlerin rolü ağırlık kazanmalıdır. Bu bağlamda, yerel yönetimler demokrasi, dayanışma ve insan hakları ilkelerine dayanan sürdürülebilir toplumların desteklenmesinde ağırlıklı bir konuma sahiptir.
6. Yerel seviyede siyasi destek, bölgesel işbirliğinin başarısının başlıca unsurlardan biridir. Yüzölçümü, nüfus, coğrafi özellikler, zenginlik, kültürel miras ve çevre açısından farklı olan her şehir, bölge veya alan, kendi sürdürülebilir kalkınma vizyonunu geliştirme ve kendi kimliğine dayanarak bölgesel işbirliğine destek verme kapasitesine sahiptir. Ekonomik kalkınma, çevrenin korunması, bölgenin sosyal açıdan gelişmesi konusundaki ortak politikalar, gitgide artan oranda, yerel girişimlere dayanmakta ve yerel yönetimler, vatandaşların acil sorunlarına uygun çözümler bulma konusunda öncelikli bir konuma sahip olmaktadır.
7. Yerel yönetimlerin kapsamlı sorumlulukları vardır; bu yönetimler, diplomasi ve işbirliği yoluyla, toplumlar arasındaki diyalog ve barışı oluşturmak için entegre tutumlar geliştirme

yeteneğine sahiptir. Yerel yönetimler arasındaki deneyim ve bilgi alış verişi hoşgörü, dostluk ve karşılıklı anlaşmayı güçlendiren ortak etkileşime önemli oranda katma değer eklemektedir.

8. Gerçek demokratik toplumlarda, yerel yönetimler, yerel yetkililerin rolünü güçlendirmek için gerekli yasal çerçevenin oluşturulmasını başlatabilirler. Tüm vatandaşların, eğitim, sağlık, konut, istihdam, kadın erkek eşitliği, azınlık hakları ve kültürel çeşitliliğin korunması gibi temel haklara sahip olmasını sağlamak, yerel yönetimlerin etkinliklerinin temel direklerini oluşturur.
9. Demokratik yerel yönetimlerin güçlendirilmesi daha dinamik bir kalkınmanın ön koşullarından biridir; yerel yönetimlerin her ülkenin ulusal yapısının ayrılmaz bir parçası olduğu göz önünde tutularak, kapasitenin dengeli şekilde geliştirilmesi gerekir. Bölgelerin ve idari birimlerin öneminin artması, siyasi ademi merkezîyet ve yetkililerin merkezi hükümet ile bölgeler arasında dağıtılması, başarılı demokratik kalkınma için zorunludur. Ademi merkezîyet demokratik bir yönetim oluşturur ve temel hizmetlerin toplumun katkısıyla topluma sunulmasını sağlar. Bu süreç sorumluluk, şeffaflık, adalet, hesap verebilme gibi genel ilkelere dayanmaktadır.
10. Demokratik değişikliklerin akışı, çeşitli faktörlerden dolayı karmaşık ve tartışmalıdır; halen, bazı çevrelerde, yetkileri merkezde toplayan ve bölgelere özerlik tanımayan bir devletin daha güçlü olacağı inancı mevcuttur. KEİ ülkelerinin çoğunda “güçlü merkez, zayıf bölge” modeli uygulandığından, idari birimlerin yetkileri sınırlıdır ve uluslararası işbirliğinde seslerini duyurmakta zorlanırlar. İdari birimlerin ve yerel yönetimlerin statüsünü ve yetkilerini güçlendirmenin (özellikle büyük devletlerde) ulusal özellikler göz önünde tutularak gerçekleşmesi gerektiğini belirtmekte de yarar vardır.
11. Yerel yönetimlerin kapasite düşüklüğü, ülkelerin çoğundaki idari sistemden ve anayasal statüden kaynaklanmaktadır. KEİ ülkelerinin çoğunda (Rusya ve kısmen Sırbistan-Karadağ haricinde) üniter devlet çerçevesinde bölgelerin yetkileri kısıtlıdır. Federal birimlerin yetkileri üniter devletlerdeki idari birimlerden daha fazla olduğundan, bazı ülkeler, federal bir yapıya geçmeyi önermektedir. Örneğin Gürcistan geniş özerkliğe sahip federasyon birimlerinden oluşan federal bir yapıya geçme projesini hazırlamaktadır. Benzer projeler Azerbaycan ve Moldova’da da incelenmektedir. Federal sistemin bölgedeki sorunları çözmeye bir seçenek olarak kabul edildiğini belirtmek gereklidir.
12. Mevcut istikrarsız siyasi ortam, çözülmemiş ve süregelen çatışmalar, sınır ihtilafları ve güvenlik kaygıları, normal ekonomik faaliyetlerin akışını zorlamakta ve bölgenin ekonomik işbirliği sürecinden kapsamlı şekilde yararlanılmasını engellemektedir. Çatışmalara dahil olmayan ülkeler bile bölgedeki istikrarsızlığın ekonomik, sosyal ve siyasi sonuçlarından etkilenmektedir. Siyasi sorunların çözümünün sadece yerel yönetimler kapsamında gerçekleşmesinin mümkün olmadığı doğrudur. Ancak, yerel seviyedeki olumsuz ortamın tüm ülkenin yaşamını etkilediği ve daha geniş bir bölgede ortak girişimleri de olumsuz şekilde etkilediği gerçektir. Bölgesel sorunların çözümlerinin, bölgede sürekli barış ve istikrar tesis etmeyi amaçlayan ve siyasi çıkmazlara yol açan güç çatışmalarını engellemeye çalışan siyasi çabalarla bağlantılı olduğu da açıktır.

13. Karadeniz bölgesindeki yerel yönetimler arasında işbirliğinin güçlendirilmesi toplumlar arasında etkileşim ve katılım fırsatını yaratan önemli bir faktördür. Uluslararası anlayış ruhunun gelişmesinde, kentler ve bölgeler arasında oluşturulan temasların sayısı ve kapsamı önemli bir yere sahiptir. Vatandaşlarla yakın temasta olan yerel yönetim, kamunun bilinçlenmesine yol açan ve somut girişimlerde halkın desteğini sağlayan etkinlikler yoluyla, bölgesel ve ulusal politikaların desteklenmesini sağlar.
14. Birlikteliğin merkezinde yer alan ortak değerleri paylaşan Karadeniz Bölgesi ülkeleri bölgesel işbirliğine destek veren faaliyetleri gerçekleştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla çerçeveler oluşturmaktadır. KEİ'nin temel stratejik belgesi olan Geleceğin Ekonomik Gündemi, KEİ'nin daha etkin bir bölgesel ekonomik işbirliği kuruluşu olabilmesi için üye ülkelerin katkı ve desteğine ihtiyacı olduğunu ve yerel kuruluşların katılımının önemini vurgulamaktadır.
15. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi, ilk toplantılarından itibaren gündeminde, yerel yönetimler arasındaki etkileşime önemli bir yer ayırmıştır. KEİPA, KEİ ülkelerindeki bütünleşme etkinliklerini desteklemek amacıyla, 1994 yılından itibaren, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ülkeleri başkentleri vali ve belediye başkanları arasında işbirliğini başlatmıştır. Bu girişim, yerel yönetimlerin deneyimlerini bir araya getirerek ve vatandaşların günlük sorunları hakkındaki görüşlerini paylaşarak, bölgesel bütünleşme sürecine yeni bir boyut ekleyecekleri ve katkıda bulunacakları inancından kaynaklanmaktadır.
16. Karadeniz Ekonomik İşbirliği ülkeleri başkentlerinin vali ve belediye başkanları, KEİPA'nın himayesinde üç adet yuvarlak masa toplantısı düzenlemiştir. 1994 yılında İstanbul'da gerçekleşen ilk toplantı, altyapı, kentleşme, göç, toplumsal, yasal ve kamu düzenini ilgilendiren konulara odaklanmıştır. 1995'te Kiev'de düzenlenen ikinci toplantıda kentlerin altyapısı ve gelecekteki işbirliği konuları tartışılmıştır. 1998 yılında Bükreş'te düzenlenen ve başkentler arasındaki işbirliğinde yeni bir sayfanın açıldığı üçüncü toplantıda, Karadeniz ülkeleri başkentlerini bir araya getiren yeni bir teşkilat kurularak tüzüğü onaylanmıştır. Bu hazırlık toplantıları, katılımcılara, KEİ ülkelerinde kentsel kalkınmanın ve demokratik belediye yönetimlerinin gelişmesiyle ilgili önemli sorunları tartışma fırsatını vermiştir. Toplantılar, Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin 21ci yüzyıl hedeflerinin gerektirdiği yenilikçi tutumların ve çözümlerin geliştirilmesi konusunda deneyim alış verişinin çerçevesini oluşturmuştur.
17. Asamble'nin KEİ üye ülkeleri başkentlerini bir araya getirme girişiminin neticesinde KEİ sürecine yerel seviyede destek sağlayan ve yeni bir boyut ekleyen, yapıcı bir araç niteliğine sahip sürekli bir kurum olan BSCA-Karadeniz Başkentler Birliği oluşturulmuştur. BSCA, 2000 yılında Ankara'da gerçekleştirilen ilk toplantısında, kentlerde taşımacılık, konut, toplumsal hizmetler, bilimsel ve kültürel olanakları geliştirme, çevreyi koruma, tarihi ve kültürel mirası koruma, sosyal güvenlik, sağlık hizmetleri, okullar v.s. gibi sorunları çözmeye yönelik sosyal projeler konusuna eğildi. 2001 yılında Atina'da gerçekleştirilen 2nci Toplantı, Karadeniz Başkentler Birliği'nin hedefleri doğrultusunda ilerleme kaydederek, Karadeniz Bölgesinde çok taraflı işbirliğinin gelişmesine ve ilerlemesine önemli katkılarda bulunmuştur. Müzakereler, uluslararası

terör, organize suç, çevre koruması gibi konulara odaklanarak, Karadeniz bölgesinde refah, istikrar ve barışa hizmet, KEİPA hedeflerine ulaşmayı sağlama ve ülkelerimizin başkentleri arasındaki işbirliğini güçlendirme konularına eğilmiştir. 2002 yılında Bakü'de gerçekleştirilen 3ncü Toplantı, komşuluk ilişkilerini güçlendirme, ekonomik bütünleşme ve bölgede refah ve istikrar sağlama amacıyla Karadeniz ülkeleri başkentleri arasındaki yakın işbirliğine destek verme, yerel yönetim, vatandaşların yerel yönetime katılımı ve sürdürülebilir kalkınmayı doğrudan ve olumlu şekilde etkileyecek ekonomik ve sosyal programların hazırlanması ve uygulanması konularına eğilmiştir. 2003 yılında Kişinev'de düzenlenen Dördüncü BSCA Toplantısı yerel kamu yönetimlerini güçlendirerek, çocuk ve aile alanındaki hizmetleri geliştirme ve ekonomik, sosyal ve idari stratejilere katkılar konusunda, katılımcılar arasında yararlı bir görüş alış verişi sağlamıştır. 2004 yılında Moskova'da düzenlenen Beşinci Toplantı'da, katılımcı şehirler, Karadeniz bölgesinde iyi komşuluk ilişkileri, barış, refah ve ekonomik işbirliğine bağlılıklarını belirtmiştir. Katılımcılar ayrıca bölgedeki ekonomik, sosyal ve kültürel sorunların çözümüne katılma iradelerini de ifade etmiştir. (*BSCA Altıncı Genel Kurul Toplantısı Ekim 2005'de Sofya'da gerçekleştirilecektir.*)

18. Bölgedeki diğer şehirler arasında, deneyimleri paylaşmak amacıyla 1992 yılında kurulan Uluslararası Karadeniz Kulübü (IBSC), Karadeniz ülkeleri liman kentleri arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi ve KEİ bölgesinde daha fazla bütünleşme sağlamayı amaçlamaktadır. IBSC, dokuz Karadeniz havzası ülkesinden 24 kenti biraraya getirmektedir. IBSC'nin öncelikleri aşağıdaki konuları içermektedir: ekonomi, çevre, turizm ve kültür alanlarında ortak yatırım projelerinin hazırlanması, koordinasyonu, organizasyonu ve uygulanması; serbest ticareti güçlendirecek koşulların oluşturulması; doğal kaynakların rasyonel kullanımı, Karadeniz ve Azak denizlerinin kirlilikten korunması; Karadeniz havzasındaki şehirler ve bölgeler arasındaki ekonomik, bilimsel, teknik, ticari ve kültürel bağlantıların güçlendirilmesi. IBSC Genel Kurulu, yılda bir kez olmak üzere üye ülkelerde toplanır. IBSC, şehirlerin ortak girişimler uygulaması için bir platform oluşturarak, vatandaşlara yarar sağlayacak ortak hedeflere ulaşma, görüş ifade etme ve sorunları inceleme fırsatını sunmaktadır.
19. IBSC ayrıca, üye şehirler arasında profesyonel ilişkilerin ve etkin ekonomik işbirliğinin araçları olan iş dünyası, ticaret ve sanayi odalarını bir araya getiren bir İş Konseyi de kurmuştur. Konsey'in Avrupa Birliği ile olan ilişkileri Brüksel'deki IBSC Bilgi Merkezi aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.
20. Şehirlerin uluslararası alandaki önemi, kent ortamında yaşayan nüfus yoğunluğunun yanı sıra şehirlerde yoğunlaşan küreselleşme olgusundan da kaynaklanmaktadır. Her şehir, kimliği ve boyutlarına göre yaşayan ve değişen bir kültür ve tarihin meyvesidir. Belediyeler, sürdürülebilir kalkınma kapasitesini oluşturur, demokratik sürece destek verir ve kardeş şehir ve proje tabanlı girişimlerle işbirliğini geliştirir.
21. Kardeş şehir ve bölge programları, bölgede doğrudan temas kurulmasına olanak sağlayarak, somut işbirliği yöntemleri konusunda bilinçlendirmenin yaratılmasına katkıda bulunur. Kardeş şehirlerin sakinleri ve kurumları, deneyim alış verişi, sorunlar ve çözüm arayışları konularında birbirine yardım edebilir. Kardeş şehirler taşımacılık, çevre koruma,

eğitim, organize suçla m¼cadele, eşit fırsatlar, istihdam olanakları gibi konularla birlikte çalışabilir. Bu organizasyonlar bilgi teatisi,  öğrenme, insanları bir araya getirme ve farklı k¼lt¼rler ve toplumlarla tanışma fırsatlarını yaratmaktadır.

22. Romanya İçişleri Bakanlığı'nın istatistiklerine g¼re Romanya'nın sekiz KEİ ¼lkesi ile kurumsallaşmış ilişkileri mevcuttur: *Arnavutluk'la* 4 kardeş Şehir bağlantısı (örn. Cluj – Korce); *Bulgaristan'la* 6 kardeş Şehir bağlantısı (örn.: Giurgiu – Russe), 8 işbirliği bağlantısı (örn. Slobozia – Silistra), 1 ortaklık ve 4 işbirliği ilişkisi (örn. Braila – Plevne); *Yunanistan'la* 14 kardeş Şehir anlaşması (örn.: Constanta – Selanik), 4 işbirliği ilişkisi (örn. B¼kreř – Atina) ; *Moldova Cumhuriyeti'yle* 32 kardeş Şehir ilişkisi (örn. B¼kreř-Kişinev), 1 ortaklık ilişkisi , 4 işbirliği ilişkisi , 2 birliktelik ilişkisi, ile 1 ortak çalışma ilişkisi; *Sırbistan-Karadağ* ile 5 kardeş Şehir ilişkisi (örn. Ploiesti – Pancevo), 1 işbirliği ilişkisi (örn. B¼kreř – Belgrad), 2 kardeş Şehir ilişkisi (örn. Constanta – Novgorod), *Rusya Federasyonu* ile 3 ortaklık ilişkisi (ex. B¼kreř – Moskova) ; *T¼rkiye* ile 10 kardeş Şehir ilişkisi (örn. B¼kreř – Ankara; Constanta – İstanbul), 1 işbirliği ilişkisi (örn. B¼kreř – İzmir) ; *Ukrayna* ile 11 kardeş Şehir ilişkisi (örn. Constanta – Odessa), 5 işbirliği ilişkisi, 3 birliktelik ilişkisi (örn.. Maramures B¼lgesi– Ivano Frankivsk B¼lgesi), 1 dostluk ilişkisi ve 2 ortaklık ilişkisi .
23. Ayrıca diğer ortak girişim ve etkinlikler arasında yer alan çalışmalar: (a) B¼kreř kenti ile diğer KEİ ¼lkeleri arasında aşağıdaki alanlarda ortak alışmalar: Atina ile evre, kentsel gelişim, k¼lt¼r, ekonomi; Kişinev ile ekonomi, k¼lt¼r, eğitim, sosyal işler; Moskova ile yatırım, evre, k¼lt¼r, eğitim, gençlik, spor, turizm; Belgrad ile sosyal işler, ekonomi, k¼lt¼r, ticaret, kentsel gelişim, evre, anıtlar, spor, turizm; İzmir ile b¼lge planlaması, enerji, sağlık, evre, kitle iletişim araçları, k¼lt¼r, ekonomi, sosyal hizmetler; Ankara ile s¼rd¼r¼lebilir kalkınma, enerji, kitle iletişim araçları, k¼lt¼r, ekonomi. (b) Nisan 2001 de kurulan Rouse-Giurgiu Euroregion B¼lgesi her iki kentin n¼fus ¼zelliklerini, sosyal hareketler, ekonomik kalkınma ve k¼lt¼r modellerini incelemektedir. AEBR (Avrupa Sınırı B¼lgesi Birliği) ¼yesi olan Rouse-Giurgiu Euroregion B¼lgesi, ulusal ve uluslararası bağlamda ¼nemli çalışmalar gerçekleştirmektedir. Avrupa'nın b¼lgesel beklentileri arasında Romanya ile Bulgaristan'ın A.B.'ye katılımının ¼n¼ndeki engelleri ortadan kaldırmak, ¼nemli projelere finansman sağlamak, diğer Avrupa kentleri ve b¼lgeleriyle işbirliği yapmak gibi konular yer almaktadır.
24. Yerel y¼netimlerin kapasitesinin g¼çlendirilmesi ve idari birimlerin stat¼ ve yetkilerinin genişletilmesi, KEİ ¼ye ¼lkeleri arasındaki işbirliğini arttıracaktır. Bu sebepten dolayı KEİ, yerel y¼netimlerin kapasitelerinin g¼çlendirilmesine ve Avrupa'nın ve diğer ¼lkelerin deneyimlerine dayanarak b¼lgelerin rol¼n¼n ¼nem kazanmasına destek vermelidir.
25. Avrupa Konseyi'nin ¼yesi olan KEİ ¼ye ¼lkeleri, b¼lgelerin demokrasinin direği olduğuna inanan Avrupa tutumunun bilincindedir. T¼m 12 KEİ ¼ye ¼lkeleri, 1988 yılında y¼r¼rl¼đe giren Avrupa Yerel Y¼netim Őartını imzalamıştır. Temel yerel y¼netim mevzuatının hazırlanmasında kılavuz olarak kullanılan bu Őart, Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonu ile birlikte Avrupa Konseyi'ne ¼ye olmanın ¼n koşullarından biridir.

26. 1994 yılında kurulan Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi iki odadan (*Yerel yönetimler odası ve Bölgeler odası*) oluşan bir danışmanlık kuruluudur. Bu odalar (*12 KEİ ülkesi dahil olmak üzere*) Konseye üye ülkelerin yerel ve bölgesel yönetimlerinin seçilmiş temsilcilerinden oluşmaktadır. Kuruluş, yerel ve bölgesel temsilcilerin ortak sorunlarını tartıştığı, deneyimlerini paylaştığı, hükümetlere görüşlerini belirttiği, yerel ve bölgesel yönetimleri temsil eden ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yaptığı, demokrasi için katılımı zorunlu olan geniş topluma ulaşmak amacıyla yerel ve bölgesel toplantılar düzenlediği, konseye üye ve aday ülkelerde yerel ve bölgesel demokrasi konulu ülke raporları hazırladığı ve Avrupa Yerel Yönetim Şartı'nın prensiplerinin uygulandığı bir forumu oluşturmaktadır. Kongre, vatandaşların yerel ve bölgesel demokrasiye katılım girişimlerini geliştirir; Avrupa politikasının düzenlenmesinde yerel ve bölgesel yönetimlerin çıkarlarını temsil eder; barış, hoşgörü ve sürdürülebilir kalkınma için bölgesel ve sınırlar arası işbirliğini destekler, Avrupa bölgelerinin oluşmasına katkıda bulunur, yerel ve bölgesel seçimlere gözlemci olarak katılır.
27. Kongre'nin belli başlı projeleri: Orta ve Doğu Avrupa ülkelerine uzmanlık ve eğitim sağlayan ENTO (Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Eğitim Ağı), kültürel alanda en iyi Avrupa Televizyon ve Radyosunun seçildiği *Prix Europa* (Avrupa Ödülü) yarışması, Avrupa'nın kültürel çeşitliliğini betimleyen programların teatisi, Güney ve Doğu Avrupa'da İstikrar Paktı faaliyetlerinin ardından yerel demokrasi ve sınırlar arası çeşitliliği güçlendirme projeleridir.
28. Avrupa Birliği, genişleyen Avrupa çerçevesinde zenginleşen ve gelecekte KEİ ülkelerinin de katılımıyla daha da gelişecek olan, yoğun kurumsal, sosyal ve siyasi ilişkiler ağına sahiptir*. Avrupa Birliği, son yıllarda, A.B. ve kurumlarını üye ülkeler vatandaşlarına yaklaştırmak ve bu kurumların vatandaşların kamusal alana ve karar alma sürecine katılmasına destek vermesini sağlamak için çalışmaktadır. Avrupa Komisyonu "2007-2013 Avrupa için vatandaşlar" Programı önerisini kabul etmiştir. Bu Program Avrupa vatandaşlarının kardeş şehirler faaliyetlerine katılarak doğrudan ilişkiler kurmasını hedeflemektedir. Program, vatandaşları Avrupa kurumları konusunda bilgilendirmek, görevlerinin bilincine varmalarına yardımcı olmak ve Avrupa'nın bütünleşme sürecine aktif şekilde katılımlarını sağlamayı amaçlamaktadır. Vatandaşlarla Avrupa kurumları arasındaki mesafenin kapatılması, Avrupalılar arasında bütünleşmeyi güçlendirme çabalarıyla doğrudan bağlantılıdır.
29. Sürdürülebilir Avrupa Bölgeleri Ağı, Avrupa Komisyonu Bölgesel Politika Müdürlüğü'nün yönettiği Yenilikçi Eylemler Programı'nın desteğiyle ve bölgelerin katkılarıyla yürütülmektedir. Yenilikçi Eylemler Programı, bölgesel kimlik ve sürdürülebilir kalkınma, bilgi tabanlı bölgesel ekonomiler ve teknolojik yenilikler, bilgi toplumu ve bölgesel kalkınma ağı e-europe gibi konulara odaklanmaktadır. Bölgelerin deneysel programlarını yürürlüğe koymalarını amaçlayan Yenilikçi Eylemler Programı,

* A.B. genişlemesi konusunda ek bilgi için Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonunun 2003 yılında onaylanan "Avrupa Birliği'nin genişlemesi sürecinde Karadeniz Bölgesi" raporuna bakınız

A.B bölgelerinde bireysel projelere kaynak sağlamanın yanı sıra bu programları sonuçlandırmak amacıyla yukarıda belirtilen üç alanda da ağlar oluşturmuştur. Bu ağların çalışma programı iki ana konuya odaklanmaktadır: bölgelerin sürdürülebilir niteliğe kavuşması ve Avrupa Komisyonu'nun ve yapısal fonların sürdürülebilir bölgelerin oluşumuna katkı sağlaması.

30. Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi CEMR (*Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan-Karadağ ve Ukrayna dahil olmak üzere*) 30'u aşkın ülkenin ulusal şehir, belediye ve bölgesel birliklerini bir araya getiren en büyük Avrupa yerel ve bölgesel yönetim teşkilatıdır. CEMR, yerel ve bölgesel yönetimlere ve demokrasiye dayanan birleşik Avrupa'nın oluşturulmasına çalışmaktadır. Konsey, yerel ve bölgesel katkıları güçlendirerek Avrupa mevzuat ve politikalarını etkileyerek, yerel ve bölgesel deneyim teatisini gerçekleştirerek ve dünyanın farklı köşelerindeki ortaklarla işbirliği yaparak Avrupa'nın geleceğini şekillendirmeyi amaçlamaktadır. CEMR kendi kardeş şehirler ağını geliştirmiştir. Günümüzde Avrupa'da 26.000 kardeş şehir projesi mevcuttur. CEMR, yeni küresel bir teşkilat olan Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler Kuruluşu'nun Avrupa ayağını oluşturmaktadır.
31. Avrupa Bölgeleri Asamblesi (AER),1985 yılında, Avrupa Bölgeleri'nin siyasi temsilcisi olan ve Avrupa ve uluslararası platformlarda bölgelerin çıkarlarını koruyan bir örgüt olarak kurulmuştur (*üyeler arasında Arnavutluk, Bulgaristan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya, Sırbistan-Karadağ ve Ukrayna yer almaktadır*). Asamble Avrupa bölgelerini bir araya getirerek Avrupa'nın inşaatına ve bütünleşmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. AER'ye üye bölgeler, yüzölçümü, ekonomik refah seviyesi ve yetkinlikler açısından birbirlerinden farklıdır. AER bu çeşitliliği güce dönüştürerek ve bölgeler arasındaki tutarlılığı geliştirerek Avrupa'nın siyasi gerçeklerini yansıtmaktadır. AER, kuruluşundan beri bölgeselciliği desteklemeye ve bölgelerin Avrupa siyasetine katılımını kurumsallaştırmaya çalışmaktadır. Avrupa Konseyi'nin 1994 yılında Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi'ni kurması ve Avrupa Birliği'nin 1995 yılında Bölgeler Komitesi'ni oluşturması, bu ilkelerin eyleme dönüştürüldüğünü kanıtlamaktadır. AER, Avrupa'da bölgelerin siyasi rolünün güçlendirilmesini desteklemekte, bölgeler ve sınırlar arası işbirliğinin gelişmesine katkıda bulunmakta, seçilmiş bölge temsilcilerinin ve devlet memurlarının bir araya gelmesine yardımcı olmakta ve kültürel çeşitliliği sağlayan bölgesel girişimleri geliştirmektedir.
32. Yerel yönetimler arasındaki işbirliği küresel bağlamda gitgide daha fazla destek görmektedir. Tüm dünyada, yerel yönetimlerin uluslararası işbirliğindeki rolüne ve kalkınma sürecine katkılarına duyulan güven artmaktadır. Dünya Yerel Yönetim Şartı aracılığıyla oluşturulan yerel yönetimler ortaklığı, tüm ulusal hükümetlere ve uluslararası kurumlara yol göstermekte ve demokratik yerel yönetim sisteminin temelini oluşturmaktadır. Bu girişim Dünya Kentler Asamblesi (WACLAW) ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı'nın (UNCHS) ortak girişimidir. Yerel yönetimler kalkınma sürecinin küresel çerçevesinde yaşamsal öneme sahip bir unsur olarak algılanmaktadır.

33. Yerel yönetimler tüm dünyada benzer kurumlarla geliştirdikleri ilişkiler sayesinde bilgi ve deneyim kazanmışlardır. UCLG Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler, 2004 yılında yerel yönetimlerin küresel koordinasyon mekanizması olarak, FMCU-UTO Dünya Birleşik Kentler Federasyonu-Birleşik Şehirler Organizasyonu ile IULA Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği arasında küresel koordinasyon mekanizması olarak oluşturulmuştur. Bu kuruluş, yerel yönetimlerin ulusal ve uluslararası bağlamda rolünü güçlendirmek ve Milenyum Kalkınma Hedeflerine ulaşma yolundaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik ortak eylemlerde uluslararası işbirliğini yoğunlaştırmak amacını gütmektedir. UCLG, ademi merkezi işbirliğinin, belediyeler arasındaki uluslararası ortak çalışmaların ve kentler arasındaki ilişkilerin, uluslararası ilişkileri tüm dünya vatandaşlarını bir araya getiren toplumsal ilişkilere dönüştüreceğine inanmaktadır. UCLG, tüm dünyada, sürdürülebilir bir gelecek için çalışan yerel yönetimlerin gelişmesine destek vermektedir.

Ulusal Parlamentoların Rolü :

34. Karadeniz bölgesindeki kalkınma seviyesi, ulusal parlamentoların yerel yönetimlerin rolünü güçlendirme ve işbirliği sürecinin akışına destek sağlama konularına daha fazla eğilmeleri gereğini ortaya çıkarmaktadır.

35. Halkın yasal temsilcileri olan ulusal parlamentolar, mevcut yasal ve düzenleyici çerçeveyi iyileştirerek vatandaşların katılımının daha sistematik ve etkin şekilde sağlanmasına ve güçlü, etkin ve demokratik yerel yönetimlerin oluşturulmasına özen göstermelidir.

36. Parlamentolar, mevcut yasal mekanizmaları azami oranda kullanarak, ülkeler arasındaki ikili ve çok taraflı ilişkileri destekleyen unsurlar ve sürdürülebilir kalkınmanın ön koşulu olan evrensel insan hakları, demokratik prensipler ve yasanın üstünlüğüne saygı gösterilmesini sağlamak için çaba göstermelidir.

37. KEİPA, ulusal yasaların bağımsızlığını koruma ihtiyacının bilincinde olarak, ülkelerin ve ulusal parlamentoların, çok taraflı ekonomik işbirliğini kolaylaştıran, ekonomik siyasi ve sosyal reformları hızlandıran ve Avrupa mevzuat ve standartlarıyla uyumlaşmalarını sağlayan yasaların kademeli olarak geliştirmesine yardımcı olmalıdır.

38. Ulusal Parlamentolar, KEİ projelerinin uygulanması konusunda kamu desteğini seferber etme, Dışişleri Bakanları Konseyi'nin kabul ettiği çok taraflı belgelerin onaylanmasını izleme, bölgedeki ekonomik bütünleşmeyi hızlandıracak girişimlere destek verme konularında harekete geçmelidir.

39. Parlamentolar, sürdürülebilir kalkınma ve bütünleşme konulu uluslararası kararların onaylanmasını hızlandırma ve ulusal mevzuatlarına dahil etme konularında hükümetlerini hareket geçirmelidir.

40. Parlamentolar, bölgesel işbirliği sürecinin önemli unsurlarını oluşturan Karadeniz bölgesindeki yerel yönetimler arasında doğrudan temaslara destek verme, BSCA ve IBSC çerçevesindeki girişimleri kolaylaştırma ve sürdürme konularında aktif bir rol oynamalıdır.

III. SONUÇLAR

41. Günümüzde, seçimle başa gelen yerel yönetimlerin, demokrasi, dostluk ve karşılıklı anlaşma değerlerini korumak ve yaygınlaştırmak için en iyi konumda oldukları konusunda görüş birliğine varılmıştır. Yerel yönetimler, devlet, vatandaşlar ve toplumlar arasındaki diyalogu güçlendirerek, halk diplomasisine ve iyi komşuluk ilişkilerine önemli orada katkıda bulunma olanaklarına sahiptir.
42. Karadeniz ülkelerinin bölgede barış, refah ve istikrar konusundaki beklentileri, ortaklık ve koordinasyon stratejisiyle bağlantılı olarak, yerel yönetimlerin Karadeniz ülkeleri arasındaki dostluk ve işbirliği bağlarını güçlendirmesiyle gerçekleşecektir.
43. Yerel yönetimlerin kapasitesi bir ülkeden diğerine değişebilir. Federal devletlerde yerel yönetimlerin rolü önemlidir. Üniter devletlerde ise yerel yönetimler uluslararası işbirliği alanında önemli bir role sahip değildir.
44. KEİ bölgesindeki işbirliği bağlamında, yerel yönetimlerin rolünü güçlendirmek, yerel yönetimlerin idari birimlerdeki ve kentlerdeki statüsünü yükseltmeden mümkün değildir. KEİ ülkelerdeki ademi merkezîyet süreci, henüz istenen seviyeye ulaşamadığından, yerel yönetimlerin iç ve dış işlerdeki ağırlığı halen yetersizdir.
45. İdari birimlerin ve yerel yönetimlerin statüsü ve gücünün ulusal bağlamda geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gereklidir. Ayrıca kardeş şehir ve bölge programlarıyla, bir devletin şehir ve bölgeleri arasında doğrudan temasları geliştirmek ve güçlendirmek, devletler ve uluslar arasındaki dostluğun temellerini oluşturur.
46. Kardeş ve ortak şehir kavramı, başka ülkelerin vatandaşları hakkında bilgi sahibi olma, deneyim teatisinde bulunma, yerel bütünleşme, çevre, ekonomik kalkınma ve kültürel farklılıklar gibi ilgi uyandıran konularda ortak projeler geliştirme fırsatını yaratır. Yerel yönetimler arasında oluşturulan kardeş kentler işbirliği, demokratikleşme sürecine destek vermekte ve farklı görüşlerin anlaşılmasına yol açmaktadır. Karadeniz bölgesi ülkeleri, dikkatlerini bölgedeki kardeş şehir potansiyeline yönelterek, bölgesel işbirliğini sağlam temellere oturtacak kültürel ve ekonomik bağları geliştirmelidir.
47. Yerel yönetimlerin kasabalarda, köylerde, merkezde ve uzak bölgelerde yaşayan insanların beklentilerine cevap vermek amacıyla dayanışma göstermeleri, bölgedeki barış ve istikrarın korunması konusunda seslerini duyurmalarını sağlayacaktır. Ortak girişimler ve projeler, bölgelerdeki çeşitliliğe rağmen, farklılıkların üstesinden gelmeye ve ortak değerler uğrunda seferberlik yaratmaya imkan verecektir.
48. Karadeniz bölgesinin çeşitliliğinden tümüyle yararlanabilmesi için, tüm seviyelerde, ekonomik büyüme ve refaha destek veren bir işbirliği çerçevesinin oluşturulmasına yol açan ortak çabaların gösterilmesi gereklidir.